

## ระบบประปาภูเขาตำบลลิ่งชั้น

### องค์การบริหารส่วนตำบลลิ่งชั้น จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตำบลลิ่งชั้นมีลักษณะพื้นที่บางส่วนเป็นที่ราบเชิงเขา คือ ทางด้านทิศตะวันตกของตำบล ซึ่งเป็นที่ตั้งของหมู่ 4 บ้านหนองหว้า ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ไม่สามารถขุดเจาะน้ำบาดาลจากพื้นดินมาใช้ได้ ทำให้ชาวบ้านในพื้นที่ดังกล่าวจำนวนกว่า 300 หลังคาเรือน ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่เนื่องจากในพื้นที่มีลำน้ำคือ คลองกลาย ที่มีน้ำอุดมสมบูรณ์ แต่มีพื้นที่อยู่ในเขตอุทยานเขานัน ไม่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้ องค์การบริหารส่วนตำบลลิ่งชั้นจึงดำเนินการประสานงานขอใช้ประโยชน์เนื่องจากพิจารณาว่า แนวทางที่จะแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้งให้กับประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวได้ คือการจัดการน้ำจากลำน้ำที่มีอยู่ในพื้นที่เข้ามาใช้ประโยชน์ให้กับประชาชนภายในพื้นที่ดังกล่าวได้

ข้อมูลพื้นฐานปัจจุบัน :  
ปี พ.ศ. 2547

อำเภอ: ท่าศาลา

จังหวัด: นครศรีธรรมราช

ประชากร: 7,415 คน

พื้นที่: 60.616 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :  
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางตรง

### วิถีใหม่

ในปี 2540 อบต.ลิ่งชั้นจึงจัด "ระบบประปาภูเขาตำบลลิ่งชั้น" เพื่อสร้างระบบประปาในการจัดสรรน้ำให้แก่ประชาชนขึ้น เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคของประชาชนหมู่ 4 ของตำบลลิ่งชั้นให้สามารถมีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคตลอดปี

### ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. อบต.ลิ่งชั้นสำรวจปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ตำบลลิ่งชั้น พบว่ามีประชาชนบางหมู่บ้านที่ประสบปัญหาเรื่องน้ำ คือ หมู่ที่ 4 เนื่องจากมีที่ตั้งอยู่บนที่ราบเชิงเขา พื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถขุดเจาะน้ำบาดาลมาใช้ประโยชน์ได้ในช่วงฤดูแล้ง
2. อบต.ลิ่งชั้นประสานความร่วมมือกับอุทยานเขานันในการขออนุญาตใช้พื้นที่อุทยาน ซึ่งมีคลองกลายซึ่งเป็นลำน้ำที่มีน้ำไหลตลอดปีในการสร้างระบบประปาภูเขา เพื่อจัดสรรน้ำให้กับประชาชนเพื่อใช้ประโยชน์ได้ตลอดทั้งปี
3. อบต.ลิ่งชั้นสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการสร้างระบบประปาภูเขา จำนวน 499,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยระบบประปาภูเขาจะมีลักษณะเป็นฝายเก็บน้ำ และต่อส่งน้ำเข้าสู่ครัวเรือนของประชาชนหมู่ 4 จำนวน 300 หลังคาเรือน
4. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดูแลบริหารระบบประปาภูเขา ซึ่งประกอบด้วย
  - ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 4 ประธาน
  - สมาชิกสภา อบต. หมู่ที่ 4 จำนวน 2 คน กรรมการ
  - กรรมการหมู่บ้านทุกคน กรรมการ
  - ตัวแทนจากประชาชนผู้ใช้น้ำจำนวน 3 คน กรรมการ
5. อบต.ลิ่งชั้นเปิดให้บริการน้ำประปาแก่ประชาชนโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในการรับบริการ แต่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาระบบประปาาร่วมกัน โดยสมาชิกหมู่บ้านหมู่ 4 ที่มีการ

ใช้น้ำจากระบบประปาภูเขาจะช่วยกันดูแลรักษาเนื่องจากเป็นระบบสาธารณูปโภคของส่วนรวม ทุกคนมีความรักความหวงแหนและเห็นคุณค่า

## การระดมทรัพยากร

- |                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ค่าใช้จ่าย/การลงทุน</b> | 1. อบต.ดลิ่งชันสนับสนุนงบประมาณปี 2540 จำนวน 499,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดสร้างการระบบประปาทั้งวัสดุอุปกรณ์และค่าจ้างแรงงาน                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>อุปกรณ์/เครื่องมือ</b>  | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ตัวฝายเก็บน้ำขนาด 0.5x0.8x2.5x1 เมตร</li> <li>2. ท่อจ่ายน้ำ พีวีซีสีฟ้า ขนาด 4 นิ้ว จำนวน 400 ท่อน</li> <li>3. ท่อแยก ขนาด 2 นิ้ว จำนวน 200 ท่อน</li> <li>4. ท่อขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 3/4 นิ้ว จำนวน 100 ท่อน <ul style="list-style-type: none"> <li>• ข้อต่อ 3 ทาง</li> <li>• ข้อต่อจากทุกขนาด</li> </ul> </li> <li>5. ป้ายประชาสัมพันธ์โครงการ</li> </ol> |
| <b>บุคลากร</b>             | 1. ช่างโยธา ทำหน้าที่ออกแบบระบบประปาภูเขา                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

## ขั้นตอนในการดำเนินการ

| วัน เดือน ปี             | กิจกรรมที่ทำ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ผู้รับผิดชอบ                          |
|--------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| 1-30 มิถุนายน 2539       | อบต.สำรวจปัญหาและความต้องการของประชาชนในเขตตำบล พบว่าประชาชนหมู่ 4 ประสบปัญหาเรื่องน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคในช่วงฤดูแล้ง                                                                                                                                                                                                                                                                       | อบต.                                  |
| กรกฎาคม 2539             | <ul style="list-style-type: none"> <li>• นำเสนอความต้องการของประชาชนหมู่ 4 เสนอแก่ที่ประชุมคณะผู้บริหาร เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาให้แก่ชุมชน</li> <li>• ที่ประชุมมีมติให้มีการจัดทำโครงการประปาภูเขาขึ้นในพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนเรื่องน้ำให้กับประชาชนในชุมชน</li> <li>• ระบุบทบาทความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการ โดยให้ช่างโยธาทำหน้าที่เขียนแบบแปลนระบบประปา</li> </ul> | อบต.                                  |
| พฤศจิกายน 2540           | ช่างโยธาดำเนินการเขียนแบบแปลนระบบประปา                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | ฝ่ายโยธา                              |
| 27 สิงหาคม 2540          | เปิดให้บริษัทก่อสร้างภายในตำบลดลิ่งชันเข้ามายุ่งประมูลการดำเนินการสร้างระบบประปา                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | อบต.                                  |
| 1 กันยายน 2540           | บริษัทก่อสร้างทำสัญญาร่วมกับหัวหน้าส่วนโยธาในการดำเนินการสร้างระบบประปา โดยมีข้อตกลงให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายใน 60 วัน                                                                                                                                                                                                                                                                            | หัวหน้าส่วนโยธาและบริษัทก่อสร้างเอกชน |
| 1 กันยายน-31 ตุลาคม 2540 | ดำเนินการสร้างระบบประปาภูเขาเป็นเวลา 60 วัน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | บริษัทก่อสร้างเอกชน                   |
| พฤศจิกายน 2540           | เปิดระบบประปาเพื่อบริการประชาชน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | อบต.                                  |

## หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-- บทบาทความร่วมมือ --

|                     |                                                                |
|---------------------|----------------------------------------------------------------|
| อุทยานเขานัน        | อนุญาตให้อบต.เข้าไปดำเนินการสร้างระบบประปาภูเขาในพื้นที่อุทยาน |
| บริษัทก่อสร้างเอกชน | ดำเนินการก่อสร้างระบบประปาภูเขา                                |

## ประเมินผลความสำเร็จ

### ก่อนการดำเนินการ

1. พื้นที่หมู่ 4 ของตำบลดงลิ้นช้าง ซึ่งมีพื้นที่ราบเชิงเขาประสบปัญหาไม่สามารถขุดเจาะน้ำบาดาลมาใช้ประโยชน์ได้ ทำให้ประชาชนในพื้นที่จำนวน 300 ครัวเรือน ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ในช่วงฤดูแล้ง
2. ประชาชนขาดแคลนน้ำในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้ประชาชนไม่สามารถประกอบอาชีพในช่วงฤดูแล้งได้

### หลังการดำเนินการ

1. พื้นที่หมู่ 4 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เคยประสบปัญหาไม่มีน้ำใช้ในช่วงฤดูแล้งนั้น มีน้ำใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้เพื่อประกอบการเกษตรตลอดทั้งปี โดยมีประชาชนที่ได้รับประโยชน์ประมาณ 300 ครัวเรือน
2. ประชาชนในตำบลมีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคตลอดทั้งปีและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการดูแลทรัพยากรของส่วนรวม

## อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

| อุปสรรค                                                  | การแก้ไขปัญหา                          |
|----------------------------------------------------------|----------------------------------------|
| การก่อสร้างเป็นไปได้อย่างล่าช้าเพราะดำเนินการในช่วงฤดูฝน | อบต.ทำการควบคุมงานก่อสร้างอย่างใกล้ชิด |

## ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ความพร้อมในด้านงบประมาณของ อบต.
2. ความร่วมมือของประชาชน เนื่องจากเป็นความต้องการอย่างแท้จริงของประชาชน
3. ในพื้นที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติและสภาพพื้นที่ที่สามารถดำเนินการก่อสร้างระบบประปาภูเขาได้

## ความยั่งยืนในการดำเนินการ

เนื่องจากมีประชาชนในพื้นที่ตำบลดงลิงชัน ซึ่งอยู่ในหมู่บ้านใกล้เคียงได้แสดงความต้องการว่าจะใช้บริการจากระบบประปาภูเขาของ อบต.ด้วย ในปีงบประมาณ 2541 ทางอบต.จึงได้ทำการขยายระบบท่อส่งน้ำออกไปอีกเป็นระยะทาง 2,280 เมตร โดยใช้งบประมาณโครงการพัฒนาตำบล (คพต.) ประจำปี 2541 และในปีงบประมาณ 2547 อบต.ได้จัดตั้งงบประมาณในการก่อสร้างบ่อพักน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก ขนาดกว้าง 4 เมตร ยาว 7.80 เมตร สูง 2.50 เมตร จำนวน 2 แห่ง เพื่อใช้เก็บกักน้ำในตอนกลางคืน เพราะช่วงกลางวันจะมีคนใช้น้ำน้อยเนื่องจากจะมีการใช้น้ำกันมากในตอนกลางวัน จึงจำเป็นต้องเก็บน้ำในตอนกลางคืนมาใช้ในการตอนกลางวัน โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง ปริมาณน้ำมีน้อยการเก็บกักน้ำไว้ใช้จึงช่วยแก้ปัญหาได้มาก และในอนาคต อบต.จะดำเนินการปรับปรุงระบบฝายเก็บน้ำให้มีขนาดใหญ่กว่าเดิมเพื่อสามารถเก็บกักน้ำไว้ได้มากขึ้น และจะเก็บค่าบำรุงรักษาในอนาคต

## ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

1. การแก้ไขปัญหาของประชาชนนั้น เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องกระทำอย่างเร่งด่วน ไม่ควรปล่อยให้ล่าช้า เพราะเป็นความเดือดร้อนของประชาชนโดยตรง
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะดำเนินการระบบประปาภูเขาในลักษณะเดียวกับอบต.ดงลิงชัน จะต้องคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่ การมีแหล่งน้ำ และความพร้อมของงบประมาณ

## แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายวุฒิชัย แก้วอย่างดี  
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล  
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลดงลิงชัน  
ที่อยู่ : ตำบลดงลิงชัน อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช  
โทรศัพท์ : (075) 375-218

ชื่อ-นามสกุล : นายอภิรักษ์ ไพบูลย์  
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล  
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลดงลิงชัน  
ที่อยู่ : ตำบลดงลิงชัน อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช  
โทรศัพท์ : (075) 375-218

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการเริ่มวิถีนใหม่: พ.ศ. 2540

|                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ประเภทของ<br>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น | องค์การบริหารส่วนตำบล                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| สถานที่ตั้ง                           | ตำบลลลิ่งชัน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครศรีธรรมราช 80160                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| ขนาดพื้นที่<br>งบประมาณรายจ่าย        | 60.6 ตารางกิโลเมตร<br>3,599,048 บาท (ปีงบประมาณ 2540)<br>0.83% หมวดรายงบกลาง<br>4.12% หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ<br>3.13% หมวดค่าจ้างชั่วคราว<br>14.31% หมวดค่าตอบแทน<br>3.06% หมวดค่าใช้สอยและวัสดุ<br>0.42% หมวดค่าสาธารณูปโภค<br>14.72% หมวดค่าครุภัณฑ์<br>59.4% หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง                              |
| งบประมาณรายได้                        | 3,627,373 บาท (ปีงบประมาณ 2540)<br>35.66% หมวดภาษีอากร<br>9.23% หมวดค่าธรรมเนียมค่าปรับและใบอนุญาต<br>1.48% หมวดรายได้จากทรัพย์สิน<br>0.14% หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด<br>37.50% หมวดเงินอุดหนุน                                                                                                                                       |
| จำนวนพนักงานและลูกจ้าง                | 4 คน<br>3 คน พนักงานท้องถิ่น<br>1 คน ลูกจ้างชั่วคราว                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| จำนวนประชากร                          | 6,500 คน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| จำนวนครัวเรือน                        | 1,200 ครัวเรือน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| ประชากรแฝง                            | 600-800 คน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| รายได้เฉลี่ยประชากร                   | 20,000 บาท                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| ลักษณะของเมืองและ<br>วิถีชีวิตประชาคม | ตำบลลลิ่งชันมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ แต่มี<br>บางส่วนของพื้นที่อยู่ทางด้านทิศตะวันตกเป็นที่ราบเชิงเขา มี<br>ลำน้ำที่สำคัญไหลผ่าน คือ คลองกลาย และมีน้ำตกส<br>นันทาและน้ำตกเทพชนะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ<br>ลักษณะดินเป็นดินร่วน ทำประชาชนส่วนใหญ่ของ<br>ตำบลประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำ<br>สวน และนับถือศาสนาพุทธ |